

Предговор

Ова Монографија — Грађевински факултет 1948—1978 — издаје се поводом 130 година од оснивања високошколске наставе из области грађевинарства у Србији, 80 година од постанка Грађевинско-инжењерског одсека на Великој школи у Београду и поводом прославе 30 година постојања и успешног рада Грађевинског факултета Универзитета у Београду. Монографија је настала из жеље да се илудна делатност Грађевинског факултета и школа, које су му претходиле, оприне из заборавља, изуче из анонимности и приближи нашој широј јавности.

У свету постоје и многе старе школе и факултети, нешто што је наша школа. Чињеница је, међутим, да се наша школа развијала много брже и да се захваљујући историјским условима за неколико десетина година ослободила теолошких дисциплина и схоластике и прешла на лаичке и ефикасне науке, за што је старим познатим школама у Европи било потребно по неколико векова. Наша Школа је познатија дакле, по прегном и брзом развоју и по резултатима нешто по традицији и по старости. Па, ипак, она сада у ред најстаријих школа Београдског универзитета и, мерено нашим мерилима, заслужује свакако пажњу и по њом основу.

У развоју наше Школе могу се уочити три карактеристична периода. У првом периоду, који је трајао око 50 година (1846—1897), требало је савладати почетне тежакосе оснивања — недостигање наставника, разне организационе промене и неизбежна лутања, да би се дошло до мирне развоја и стабилизације наставе.

Други период — период Грађевинског одсека Техничког факултета — трајао је такође око 50 година (1897—1948). Оснивање Универзитета у Београду (1905) пружало је излече за успешнији и бржи развој, али су политичка превраћања и ратови (1912—1918) то онемогућили. Између два светска рата, Грађевинско-инжењерски одсек се интензивно развијао и добио је физиономију и улед озбиљне школе. Други светски рат је грубо прекинуо све то. После ослобођења земље, Школа се врло брзо опоравила, захваљујући сталној брзи наше друштвене заједнице и несебичном ангажовању радног колектива и студента.

Назначајући је ипак претњи период (1948—1978), који траје њуних предесет година. У њему наша Школа делује као самосталан Грађевински факултет и доживљава свој њуни процвај.

У прошлом предесетогодишњем периоду, Грађевински факултет је знатно проширио, унапредило и обогатило своју делатност. Као саставни део нашег друштва, Грађевински факултет је радио на све потребне привреде и друштвене заједнице у вези са школовањем кадрова за грађевинарство и геодезију. Наставни планови и програми су, с једне стране, стално усавршавани у складу са тековинама науке и технике, а, са друге стране, прилагоджавани и мењани у складу с променама које су се одвијале у нашем друштву и с потребама грађевинарства и геодезије. Више њуна су мењани и усавршавани системи студира и методе наставе. Захваљујући ипаквом ставу Школе, дипломирани инжењери, бивши ђаци Грађевинског факултета, важе у нашој земљи за добре стручњаке. Многи од њих су се афирмисали као врхунски стручњаци и ван граница наше земље, изводећи разне објекте широм света и активно учествујући у професионалној науци. Дипломирани грађевински и геодејски инжењери, који су завршили ову Школу, нашли су без тежакоса одговарајућа запошљања у својој струци и постали корисни чланови наше друштвене заједнице.

Развијен је постепено научноистраживачки рад у свим областима које се изучавају на Факултету. Врло рано су засноване последипломске студије за стицање академског звања магистра. Сарадња Факултета са привредом и удруженим радом одвијала се стално и дала је обострано корисне резултате. У току прошлог периода постепено су се мењали и усавршавали облици те сарадње.

У послатном периоду у нашој земљи је израђено веома много разноврсних и врло сложених грађевинских објекта. Све те објекте у већем делу наше земље пројектовали су и изводили бивши ђаци ове Школе, заједно са осталим нашим радним људима. Страни стручњаци за грађевинарство и гео-

Предговор

дезију досад нису довођени за радове у нашој земљи, иако се традило веома много. То је лепа традиција која јасно илустриује високи квалитет сиреме што је даје овај Факултет.

У току своје историје, наша Школа је преживела четри раја. Ови рајови, а нарочито последња два, уништавали су практично све значајно што је дошад било створено и израђено, заустављали су развој Школе и научне мисли, односили многобројне крваве жртве, а међу њима и велики број омладине и студенаца, ја и многе од пројатониста науке и технике.

У првом светском рају, у познатом ђачком батаљону и у другим јединицама, инули су заједно са осталима и студентима ондашње Грађевинској одсека Техничкој факултету, а њихови професори учествовали су у рају заједно са својим ђацима.

Револуционарне идеје биле су присутне у овој Школи још у време Светозара Марковића, који је био студент Техничкој факултету. Ове идеје су прерасле у прави револуционарни покрет у предрајном периоду, под руководством КПЈ. Овакво одређење потврђено је учешћем великог броја бивших студената Грађевинској одсека у народноослободилачкој борби наших народа у току другој светској раја.

Поред многобројних жртава јали су на разним рајиницима и у фашистичким логорима и бројни студенти грађевинске технике, као и грађевински инжењери, бивши ђаци ове Школе. Имена јалих студената уклесана су на спомен плочама у холу Школе. Факултет негује традиције народноослободилачке борбе и на њима васпитава нове генерације студената у духу социјалистичкој патриотизма, оданости нашем самоуправном социјалистичком друштву и развија њихову спремноћ да бране тековине наше Револуције.

Увек после несрећанка тојовске трмавине, наша земља се подизала као феникс из рушевина и пепела. У тим огромним и надчовечанским напорима, грађевински инжењери делили су добро и зло са осталим радним људима и с народом, проводећи на традицијима обнове и израдне земље дан и ноћ и живећи у највећим моћним оскудицама. Стојине неизнатних хероја, бивших ђака ове Школе, несебично су стављали све своје умне и физичке способности у службу народа, у жељи да се што пре обнове: школе, куће, мостови, тунели, фабричке хале, разни комунални, енергетски и други објекти, на којима су радили. Они су, углавном, остали анонимни и неизнати нашој широј јавности, јер тада није било времена за исптање појединаца. Али наше друштво не заборавља своје знане и незнане немаре који су у најтежјим периодима наше историје и под најтежјим условима обављали своје задатке као грађевински инжењери и као потпун родољуби ове земље и тиме доприносили остварењу других далекосежних и значајних успеха у вођењу рајних операција наше Армије, у обнови привреде и у израдни земље. Један део заслуја за њихов потпун и савестан рад и држање приада свакако и њиховој Школи у којој су стекли основе инжењерства и патриотизма.

У Монографији су приказани многобројни успеси које је Грађевински факултет постигао на разним пољима своје делатности. На овом месту истичемо само један једини податак — да је у послерајном периоду дипломирало 4 250 грађевинских и геодетских инжењера, а то је највећа вредност коју ова Школа даје нашем друштву.

Жеља нам је била да се да што потпунија и вернија слика развоја наше Школе од првих дана до данас.* Објективну тежишћу за приказ ранијих периода причињава оскудица архивске грађе. Поред остало, намера нам је била да дамо спискове свих дипломираних инжењера, од Инжењерске школе до данас. Међутим били смо у моћности да дамо спискове дипломираних само за последњих шестдесет година.

Извесно је да у приказаном материјалу има и пројуса, несвесних грешака и фактографских недостатака, који се нису моћи избећи и поред најбоље воље и великој труду бројних сарадника ове публикације. Без обзира на то, убеђени смо да ће и оваква публикација корисно послужити сврси којој је намењена.

Редакциони одбор

* Обухваћен је период до 31. децембра 1978. године.